

* * *

Подобно на „Безсъници“, макроцикълът „Царици на нощта“ се отличава със стилистична компактност, а също и с единство в хронотопно отношение. (Разбира се, не смятаме, че Яворовите *царици* обитават един и същи хронотоп, но про-явите им са разгърнати сред стилизирани по сходен начин хронотопни дадености.) Трябва да напомним, че последният цикъл на Яворов не възниква като компактно цяло, че е създаван и дооформян в продължение на три години – от 1907 до 1909 г. Неслучайно той е пренесен в „Подир сенките на облаците“ като макроцикъл: сравнен с широко прострелите „Антология“, „Безсъници“ и „Прозрения“, той е със силно редуцирана текстова площ, но въпреки това успява да изпълни същата функция – да обозначи новоусвоен тип поетика. Поради това е и свръхфункционален – репрезентира най-съвършения и завършен, най-хомогенния „почерк“ на поета. С мнимата си миметичност и пластика цикълът наистина затвърждава подобна представа. Той vyplъщава прехода на поета към обективност и разсейването на „поетическата мъгла“⁶⁴. Диспозирайки именно „Царици на нощта“ като финална цялост в антологията, Яворов отново произвежда *Яворов*, т.е. контрапунктната мисловност, според чиято логика на предхождащия субективен затвор („заключена тъмница“) трябва да опонира обективната откритост на света, отключеността на райската градина в поемите „Месалина“ и „Сафо“. Чрез съседството между „Прозрения“ и „Царици на нощта“ наистина се постигат антиподните поетически облици на света или – изразяването срещу изображението. Започва и един не така видим и открит процес (многократно, усилено и усърдно прекъсван) на автоцитиране, на ненадейни и изключително бляскави отпратки към „Антология“ (най-вече към поемата „Калиопа“, 1904), а също и към творби от „Безсъници“ и „Прозрения“, за които стана дума преди това, че могат да се възприемат като *ато-*